

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PROKURATŪROS ĮSTATYMO NR. I-599
28 IR 49 STRAIPSNŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo (toliau – Įstatymas) pakeitimams (2023 m. gruodžio 12 d. Nr. XIV-2321), nebeliko galimybės prokurorams mokėti priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą.

Pažymėtina, kad pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą tiek prokuroro, pradedančio dirbti atitinkamoje grandyje, tiek jau sukaupusio ne vienerių metų darbo patirtį prokuratūroje pareiginės algos koeficientas yra vienodas ir nepriklauso nuo profesinio darbo patirties.

Siekiant užtikrinti didesnę motyvaciją eiti prokuroro pareigas ilguoju laikotarpiu ir išlaikyti patirtį įgijusius aukštos kvalifikacijos profesionalus, taip pat siekiant prisidėti prie prokuroro profesijos patrauklumo kėlimo ir į prokuratūros sistemą pritraukti naujų perspektyvių specialistų bei skatinti kuo ilgesnę prokuroro tarnybą valstybei, tikslinga nustatyti pareiginės algos priedą už profesinio darbo, šiuo atveju, tarnybos prokuroro pareigose, stažą. Toks priedas būtų reikšminga motyvacinė priemonė, skatinanti prokurorų lojalumą prokuratūros sistemai ir aiškiai parodanti, kad ilgametė profesinė patirtis bei atsidavimas tarnybai prokuroro pareigose yra tinkamai įvertinami.

Papildomo priedo nustatymas prisidėtų prie kvalifikuotų specialistų išlaikymo prokuratūroje, mažintų prokurorų paskatas palikti tarnybą ir pereiti į geriau apmokamas pareigas kitose institucijose ar privačiame sektoriuje. Be to, tai skatintų profesinę karjerą prokuratūroje, suteikiant aiškią perspektyvą jauniems specialistams, kad ilgai jų patirtis ir sukaupta profesinė patirtis bei ilgai įgytos dalykinės kompetencijos atsispindės didesniame jų darbo užmokestyje. Ši priemonė taip pat padėtų mažinti personalo kaitą ir užtikrinti stabilumą visoje teisėsaugos sistemoje. Toks sprendimas taip pat parodytų, kad valstybė vertina ir palaiko prokuratūros sistemos darbuotojus, kurie atlieka itin atsakingą ir sudėtingą darbą, prisideddami prie visuomenės saugumo bei teisingumo užtikrinimo.

Pažymėtina, kad kitoms profesinėms kategorijoms, pavyzdžiui, valstybės tarnautojams ar pareigūnams, iki 20 procentų pareiginės algos dydžio priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą įstatymuose yra numatyti, pavyzdžiui, Valstybės tarnybos įstatymo 19 str. 1 dalies 3 punktas, 21 str. 3 d., Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 54 str., Vidaus tarnybos statuto 54 str. 1 dalies 2 punktas, 56 str. Tai reiškia, kad šių sričių darbuotojai turi teisėtą lūkestį, jog jų ilgametis darbas valstybei bus įvertintas finansinėmis paskatomis, taip motyvuojant juos išlikti tarnyboje ir kaupti vertingą patirtį. Prokurorų profesinės kategorijos atžvilgiu susidaro aiškus teisinis disbalansas, prokurorams galimybė gauti analogišką priedą už sukaupią profesinį stažą apribota.

Tikslinga svarstyti esamo teisinio reglamentavimo tobulinimą, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas ir teisėtų lūkesčių atitikimą visiems teisėsaugos sistemos darbuotojams, įskaitant prokurorus ir patikslinti Įstatymo nuostatas, sudarant teisingas prielaidas gauti teisingą apmokėjimą už darbą dėl įgyto prokuroro profesinio stažo, kuris yra svarbus elementas siekiant profesinės patirties kaupimo ir darbo motyvacijos didinimo prokuroro pareigose.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatoriai - Seimo Pirmininkas Saulius Skvernelis, Seimo nariai.

Įstatymo projektą rengė - Seimo Pirmininko sekretoriatas, patarėja Agnė Silickienė, tel. (0 5) 209 6030 el. p. agne.silickiene@lrs.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galiojančiame Įstatyme prokurorams nėra numatyta teisė gauti priedą už tarnybos Lietuvos valstybei stažą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad prokurorams būtų mokamas priedas už tarnybos prokuroro pareigose stažą bei numatyti, kad priedą už tarnybos prokuroro pareigose stažą sudaro vienas procentas prokuroro pareiginės algos už kiekvienus asmens darbo metus prokuroro, generalinio prokuroro ir (ar) generalinio prokuroro pavaduotojo pareigose. Šio profesinio priedo suma negali viršyti 20 procentų.

Siūlomas Įstatymo pakeitimas ir asmens skatinimas už darbą prokuroro pareigose skatintų asmenų lojalumą atliekamų pareigų vykdymui, prisidėtų prie teisingumo sistemos darbuotojų (prokurorų) profesinės kompetencijos stiprinimo, nuosekliai ir ilgalaikiai kaupiant dalykinę patirtį.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymas tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, nereikės koreguoti jokių kitų teisės aktų.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu naujos sąvokos nepateikiamos.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės normoms.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo įgyvendinimui įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Preliminariais skaičiavimais įstatymo normų įgyvendinimui 2026 m. reikėtų papildomai skirti 3 835 152,36 eurų prokurorų DU fondui finansuoti. Skaičiavimai atlikti vertinant, kad dirbančių prokurorų bendras skaičius 2026 metais būtų 592 asmenys, iš kurių 465 asmenys turėtų 20 ir daugiau metų tarnybos prokuroro pareigose stažą, likusių vidutinis tarnybos prokuroro pareigose stažas sudarytų 13 metų, o vidutinis pareiginės algos koeficientas – 3,3.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą nebuvo gauta specialistų vertinimų, rekomendacijų ir išvadų.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminis Įstatymo projekto žodis, kurį reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „priedas už tarnybos Lietuvos valstybei stažą“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.